Ч. 124 (11.465). Львів, четвер 6. червня 1929. [illegible] Рік XLVII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло", Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 5·00 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

Перед нарадами Ліги Націй у Мадриді.

Львів, 5. червня 1929.

Дня 6. червня починається в столиці Еспанії важний політичний сезон. Цього дня там відбудеться перше засідання комітету Ліги Націй, який буде розглядати справу національних меншостей, а чотири дні пізніше, 10. червня почнеться засідання Ради Ліги Націй. На короткий час Мадрид стане політичним центром, на який буде звернена увага всіх політиків. А Еспанія здобуває собі цим способом ще одну атракцію, бо вистава живих політиків в Мадриді буде дуже добре достроюватися до іберо-американської вистави в Севілі та світової вистави в Барсельоні. Чого тільки не роблять тепер, щоби притягти до себе з цілого світа впливових чужинців!

Це вже не перший раз, що Ліга Націй залишає свій постійний осідок у Женеві. Пригадаймо, що одна сесія Ради Ліги Націй відбулася в Парижі, а минулої зими вона радила також не в Женеві, а в Люгано. Що тепер Ліга Націй збирається у Мадриді, на це теж були свої причини. Ще не так давно Еспанія переживала поважний конфлікт з Лігою Націй. У 1926 р. Еспанія, а також Бразилія, зголосили своє виступлення з Ліги Націй. Тоді обговорювалася справа нового розділу місць у Раді, яка повстала у звязку з приняттям до Ліги Націй Німеччини. Але тому, що на основі статуту Ліги Націй виступлення з неї якогонебудь члена стає правосильним тільки через два роки по зголошенні виступлення, то остаточне виступлення Еспанії з Ліги Націй мало наступити доперва в осени 1928 року. Та протягом цих двох літ з ріжних сторін пороблено заходи, щоби Еспанія взяла назад своє зголошення свого виступлення. Ці заходи мали успіх, і еспанський делегат до Ліги Націй, Кінонес де Леон на знак цілковитого примирення запросив Раду Ліги Націй відбути свою сесію в Мадриді.

Тут треба згадати також, що кілька тижнів тому еспанський король Альфонс XIII. виголосив промову, яка викликала сензацію, а крім того також незадоволення деяких европейських урядів. А саме у своїй промові еспанський монарх заповів, що має замір використати присутність Ліги Націй у Мадриді для того, щоби особисто вплинути на її праці. Він дуже гостро та отверто вичислив ті ріжні недостачі Ліги Націй, які досі робили її працю мало задовільною. Але треба сумніватися, чи вдасться йому вплинути на Лігу Націй у напрямі збільшення її здатности до праці та до реального розвязання хоч одної з пекучих проблем сучасної европейської та світової політики. Годі сподіватися, щоби Ліга Націй у Мадриді раптом почала поводитися та працювати інакше, ніж як вона робила це досі в Женеві.

Правда, перед Лігою Націй стоїть тепер питання, яке вічно загрожувало можливістю нової війни в Европі, — питання про так звані „національні меншости". Наслідком війни та мирових договорів „національні меншости" в Европі нараховують тепер 40 міліонів, і становище цих меншостей скрізь незвичайно лихе. Одначе ті дотеперішні вістки, які досі появилися про працю комітету трьох, не дають ніякої можливости сподіватися, щоби Ліга Націй схотіла справді поважно бодай обговорити цю пекучу справу, не кажучи вже про те, щоб вона спробувала так чи інакше її розвязати.

Другою важною справою Ліги Націй підчас її нарад у Мадриді може бути справа звільнення від военної окупації райнської области. Порозуміння в справі німецьких репарацій в Парижі знову зробило актуальною справу окупованих областей Німеччини. Цей звязок між репараційною проблемою та проблемою звільнення рейнської области від окупації існував уже давніше. Це проявилося вже підчас нарад Ліги Націй у вересні минулого року, коли вона рішила скликати до Парижа комісію знавців у справах репарацій. Тому дуже можливо, що справа звільнення райнської области від окупації може знову стати предметом дебат на цій сесії Ліги Націй.

На господарські теми.

Протиевропейські мита Америки.

Розшматована, розсварена та задовжена повоєнна Европа любить звертатися за допомогою до нинішнього світового банкира, до Америки. І треба признати, що богатий вуйко любить позичати. Мовляв: на розбудову зруйнованого війною рідного краю. І Европа брала. Звикла до того в часах війни. Бож як було й не брати в так важких часах?! По війні — „якось то вже буде". А по війні показалось, що треба брати ще більше, ніж перед нею. Дійшло до того, що Европа, передвоєнний віритель Америки, перемінилася за цих кілька літ в її довжника і винна досі вже коло 15 міліярдів долярів. Очевидно брали легко, без скрупулів, рахуючи на своє моральне право брати від Америки гроші та її моральний обовязок їх давати. Чиїж сини ці американці, як не европейського походження?! Хто як не Европа фундувала розбудову Америки своїми капіталами, вже не лише тоді, коли частини Америки були кольоніями Европи, але й у часах її самостійности? Европа дарувала Америці свої найенергічніші сили, усі здобутки своєї техніки, винахідчивости, мистецтва, словом вивінувала її. Тож можна було сподіватися, що Америка не буде в часах повоєнної скрути такою строгою для Европи, щоби душила її за довги як лихвар, але буде оглядна, наче вдячна рідна дитина. Подруге рахувала Европа на те, що можна буде сплачувати довги товарами, продуктами промислу, до якого сама Америка чейже не дійде і все буде їх від Европи потребувати, бо ніколи не зможе та країна напів диких земель і сирих плодів розвивати промислової продукції так швидко, як швидко росте її населення.

Та життя куди інакше може запровадити ніж теоретичне розумування. Вільсон був, здається, останній з тих американців, що мріяв про солідарність громадянства Америки з матірними народами Европи. Нині Америка не та. Збогачена нещастям Европи вона зуміла ужити нагромадженого капіталу на двигнення власної продукції до такої висоти, що Европу перевищила і більше не потребує її. Про „вдячність" і мови нема. Вона хоче бути і є для Европи банкиром, але тим безоглядним, що не знає сентиментів. Диктує Европі, каже сповняти свої зобовязання без огляду на те, чи Европа може, чи ні. За давні довги тисне до останнього. Мало того. Коли нині дає якійсь державі готівкові позички, то посилає до неї свого контрольора, який є наче губернатором її, а держава вазалем, кольонією.

Що більше. Розбудувавши свою промислову продукцію на так зв. американ. лад до небувалих розмірів, вона вимушує на довжниках брати товарові позички а не готівкові, або здобуває за позички концесії на закладання власних фабрик в европейських державах і цим забиває рідний промисл тієї держави (проект фабрики самоходів Форда чи електрифікації в Польщі). Так заволоділа під свою керму цілий господарський світ.

І треба подивляти ту пляновість в поведінці, те обходження обережність перед конфліктами, митних барієр, якими обгородила свою господарську продукцію кожна наймениша европейська держава, та поведінка примінена навіть до психіки народів.

Вона йде ще далі. Мимо протестів і погроз цілої Европи вона обмежує преспокійно з року на рік іммiграцію з Европи, а позволяє лиш на іммiграцію засібних та фахових людей і очевидно здорових. Усі інші не мають вступу на американську землю. Задовжена Европа мусить все те хоч-не-хоч приймати до відома, доки не звикне, а привичка стає з часом законом.

Та всетаки велику частину довгів сплачувала Европа досі своїми товарами, а це причинилося до піднесення продукції в краю та уможливило заробіток. Але ось Европі грозить знову новий удар заморського вуйка. Америка плянує видати закони, якими покладе такі високі митні бар'єра для ввозу европейських товарів, що ніякий продукт не сміє туди дістатися. Тим хоче вона ізолювати себе зовсім від Европи під господарським оглядом та довести до того, щоби продукувати у себе все, чого досі потребувала від Европи. Очевидно, мова йде про промислові вироби, бо хліборобськими вона заливає Европу вже від давна.

Цей далекосяглий проєкт, що має на меті піднести господарську активність Америки і добробут її громадян, викликав в Европі бурю. Одначе усі знають, що вони нічого не вдіють при своїй нинішній фінансовій залежности від Америки.

І ось виринула з більшою силою утопійна ідея, видвигнена дуже скромно кілька літ по війні: Панэвропа, рід зединених держав Европи, [illegible] сованими бодай господарськими, коли не політичними барієрами, та зі спільним оборонним митом проти американських товарів, як відповідь проти останніх затій Америки.

Та чи це можливе? Вже не говоримо про конечність довозу таких товарів, без яких Европа нині не в силі обійтися (хліб, бавовна тощо), але чи можуть взаємно розсварені і роздерті европейські сусіди зійтися мирно і піднятися такого діла, заки не вирівнають між собою своїх власних взаємних прогріхів?

Тому можна вже наперед бути певним, що в найкращому разі піде Европа по найлекшій дорозі та займе „вижидаюче становище", а тимчасом кожна держава буде забігати ласки коштом других!

М. Творидло.

Протирадянський рух в середній Азії.

У звязку з подіями в Афганістані дуже зріс протирадянський рух в цілій середній Азії, особливо в Бухарі та Туркестані. Автономні радянські республики в середній Азії займають простір десять разів більший від Німеччини. Деякі цікаві інформації про тамошні відносини знаходимо в статті д-ра Беренса, бувшого російського консуля в китайському Туркестані, яку опубліковано в газеті „Дайче Рундшав".

Він пише, що царський уряд мав у цих областях, крім военної сили, три точки підпори. По перше, кольонії московських козаків в области горішнього Іртиша, по друге кольонії українських і німецьких селян навколо більших міських осередків і третє, багатих сартів. Та коли в 1921 р. заведено в цих областях комуністичний лад, то всіх богатих сартів або вимордовано або відобрано від них плянтації бавовни. А коли утворено автономні республики Туркестану, Узбекістану тощо, то уряди цих республик повикидали всіх кольоністів.

Політика релігійних переслідувань, яку розпочала в 1927 р. центральна московська влада, довела до великого скріплення мусулманського руху, тим більше, що в сусідньому Афганістані перемогли клерикально-консервативні елементи.

На думку Беренса мусулманський рух в цих областях крие в собі поважну небезпеку як для Радянського Союзу, так і для Англії.

З польських справ.

Звіт Девея за І. квартал 1929 р. — Кредитова скрута. — Важке положення хліборобства.

Саме появився звіт американського фінансового дорадника Девея за І. квартал 1929 р., який ділиться на дві частини. Першу з них, присвячену публичним інвестиціям і незавидному господарському положенню подали ми ще перед кількома тижнями. Тепер зупинимося коротко тільки на першій частині.

Обговорюючи стабілізаційний плян, Девей стверджує, що всі прибуткові джерела в р. 1928/29 були видатніші від передбачуваних. Загальні вплини були на 13 проц. вищі від прелімінованих у бюджеті. Найбільшими податковими джерелами були: мито, промисловий податок і доходовий податок. Мито принесло 29 проц. більше, як у попередньому році, промисловий податок 30 проц., а доходовий податок 67 проц. Збільшилися теж впливи з державних монополів: спіртового й тютюнового, зате зменшилися в порівнанні з попереднім роком впливи з державних підприємств, головно із залізниці.

Видатки в бюджетовому році 1928/29 переступлено на 280,216.000 зол. від бюджетових передбачувань. В минулому бюджетовому році великі суми видано на інвестиційні цілі. А саме протягом року інвестовано 442 міл. зол., які правдоподібно ще зростуть.

Обговорюючи державні підприємства, Девей зупиняється над станом залізниць. Щодо їх домагань ведуться досліди, щоби їх перетворити в автономічні підприємства.

Згадавши, що над податковими проектами уряду не зупинявся сойм, якого сесію закрито 26. березня (як відомо, ті проекти уряд недавно взяв назад), та що над поправою банковости працює банковий комітет міністерства скарбу, американський дорадник порушує митну політику. Хоч мито від деяких артикулів підвищено на 72 проц., то привіз протягом десяти місяців зріс на 10 проц. у порівнанні з привозом у відповідній добі мин. року. Увесь привіз зріс на 7 проц. Підвищення тариф не зредукувало привозу люксусових і півлюксусових виробів.

Впливи зі стабілізаційної позички використано в той спосіб, що уряд витягнув з обороту 140 міл зол. скарбових білетів і заступив їх 28 міл. зол. 5-ти зол. срібних монет. За кордоном замовив уряд 5 міл. золотих монет та закупив золото на вибиття дальших золотих монет у польській державній минниці. Монети 1-золотові будуть витягнені з обігу і заступиться їх ніклевими монетами. Монети 2-золотові будуть заступлені новими, в яких срібла буде тільки 50 проц. замісць 75 проц. Це вплине на заощадження срібла і дасть 23 міл. надвижки. Фонду 75 міл. зол., призначеного на скарбові резерви, уряд не зужив.

Переходячи до господарчого положення краю, Девей стверджує, що перші три місяці 1929 р. визначалися ослабленням господарчої активности в порівнанні з минулорічним рівнем. На це вплинули в першу чергу атмосферичні умовини. Особливо великі шкоди понесло рільництво. Погіршилося теж положення в промислі і торговлі. В лютому збільшилася кількість робітників, занятих у металюрґійному промислі. Важке положення в будівельному промислі спричинило зменшення продажі сталі й заліза. В торговлі деревом назагал панує застій. Текстильний промисл має труднощі в стяганні своїх претенсій. Внутрішній грошевий ринок був слабкий. Обережність торговельних банків в уділюванні кредитів примусила позичаючих на приватному ринку покривати свої потреби, внаслідок чого відсоткова стопа у Варшаві підскочила на 3 проц., а в Лодзі на $3^1/_2$ проц.

Цілість відносин у І. кварталі 1929. формувалася під впливом незвичайно важкої зими. Краєвий промисл не мав нагромадженого оборотового капіталу і резерв, а перепони в комунікації і застій вплинули на зріст відсоткової стопи і на кількість запротестованих векслів. Наслідки цього є незвичайно шкідливі для кожної ділянки продукції, в рівній мірі рільничої, як і промислової.

Загальна картина господарського положення в Польщі, зясована дуже обережно Девеєм, не є світла. Ще чорніше представляється дійсність. На ринку дальше панує нечувана тіснота гроша. Склалося на неї багато причин, а саме: 1) збільшений попит на готівку промислом у звязку з розпочаттям сезону в деяких ділянках продукції, 2) важке положення в рільництві, спричинене неможливістю збути землеплоди і катастрофальний спадок збіжжа, 3) більший попит на готівку гуртовою торговлею і 4) речинці платности деяких податків. Особливо важко представляється ситуація на східних землях, головно на Виленщині. Приватні банки, не розпоряджаючи відповідними грошевими засобами, не є в спроможности покрити запотребування. Діяльність Польського Банку є недостатня.

У звязку з гострою готівковою тіснотою дисконтова стопа в деяких округах, особливо рільничих, зросла до 3 проц. місячно, а при другорядному матеріялі навіть до 4 проц. місячно. Єдино грошевий ринок на Гор. Шлеську є досить насичений завдяки активности німецьких банків, які в останніх місяцях уділили поважних кредитів промислові.

Важке положення рільництва спричинив катастрофальний спадок жита, вівса і ячменю. Таких низьких цін на жито, як тепер, не нотовано від 1926 р. Коли в останньому чотироліттї на варшавській і познанській біржах в половині травня нотовані ціни збіжжа виносили 120—140 проц. жовтневих цін, то в цьому році досягли вони ледве 83 про. жовтневих цін.

Відкритя в останньому часі високих вивозових контингентів жита та звільнення того експорту від оборотового податку не спричинило сподіваної поправи. Замкнення експорту до кінця лютого і політика державних збіжевих резерв песимістично впливає на істнуючу ситуацію. Озимі засіви покращали, але ярі находяться ще під знаком запиту з огляду на непідготування ґрунту у звязку зі спізненою весною. З інших ділянок рільництва єдина звірина і набілова продукція виявляє деяку поправу конюктури. Одначе ця невеличка поправа одної хліборобської ділянки не відтяжує важкого положення рільництва, якому недостає кредитів, утриманих в рямках пристойної відсоткової стопи. Поправа грошевих відносин на селі залежить в першу чергу від привернення довгоречинцевого гіпотечного кредиту

Три водевілі.

(Від нашого кореспондента.)

Париж, у травні 1929.

I.

— Бог з вами, — пише вашому тутешньому кореспондентові один з його кореспондентів — пишете про всілякі річи, менше й більше цікаві, а ні про французький парлямент, ні про французький театр ніколи у ваших дописах ні словечка...

Може це й правда. Але — як писати про тутешній парлямент? Вимотувати з себе теоретичні міркування на цю заялозену й витерту тему? Описати парляментарне засідання? Останне — і нудне, і зайве: ці засідання похожі тут на всякі інші засідання якогонебудь континентального парляменту, в цьому числі навіть на засідання бл. п. галицького сойму зі „щасливих, добрих“, тобто австрійських, часів; а теперішній варшавський сойм — теж тільки копія париської палати депутатів, копія, правда, сіра і бліда, та все таки копія, стократ на всі лади описувана.

От, хоча ви і не „театрал“ і хоча найменшої претенсії нема у вас „розумітися“ на театрі і театральному мистецтві, то все-таки приємніше піти на представлення до котрогось тутешнього театру ніж до тутешнього парляменту.

І ви пішли туди — на одно, на друге, на трете. І, побувши там, розмірковуєте собі дещо.

II.

Дивне явище: теперішня епоха у французькому житті, повна нових обичаїв, просто напрошується до театру, а ніхто її не малює. Драматичні автори говорять про все можливе — про свої внутрішні несупокої й заворушення, про теорії Фройда, про право пристрасти і генія, про проблями, які їх давлять, про цинізм, який їх роздирає, про уяву, яка їх чарує — одним словом, вони говорять про себе самих, без кінця і міри, і ні про що інше як тільки про них самих, — а ніколи про те, що діється, що твориться, що наростає довкола них. Вони розглядають свою душу з усіх можливих „поглядів“ і в усіх можливих закамарках; толкують нам свої погляди на все можливе, на мораль, на політику, на теософію, на естетику, то-що, але не цікавить їх ні трішки те, що роблять за той час, інші люди, як перетворюються соціяльні відносини, як розвиваються і революціонуються обичаї.

Не має, коротко кажучи, теперішній французький театр ні драми ні комедії солідного суспільного типу.

Цинізм, іронія, більше або менше дотепна гра слів, якими богата сьогоднішня французька театральна продукція, — все те зводиться до особи автора і служить йому тільки засобом як зацікавити видця особою автора. Ні один з відомих драматургів молодшого покоління не „понизився“ до суспільної драми чи комедії. Малювати сьогоднішне французьке громадянство, мистецькою рукою захопити і вивести перед очі публики нові звичаї й обичаї, нові післявоєнні типи й інтриги — тобто робити новітніми театральними методами те, що робили добрі драматурги всіх часів і епох — ні, цим сьогоднішня французька драма й комедія не займається. Вона полишає це, в найкращому разі — водевілям.

III.

Дивне собі явище. „Поважні“ драматурги заповняють свої песи всього тільки, всякими менше або більше (звичайно: менше) цікавими „внутрішніми“ проблемами, навіть абсурдами, а зі справжніми поважними проблемами, соціяльно-обичаєвими, ви стрінетеся, принаймні в ряди-годи, хіба тільки у водевілях.

Очевидно, що там вони і виведені по водевільному: звичайно як неглибокі фарси з чутливо-милим вислідом.

Серіозні обичаєві драми і комедії нашого часу можна злічити — на пальцях одної руки. Не більше.

Водевілі, сказано. Ось напр. тепер ідуть тут аж три водевілі, побудовані на поважних соціяльно-психольоґічних сюжетах: „Яблочко“ (в театрі „Амбіґю“), „Хибувало чоловіка“ (в театрі „Атене“) і „Рольс-Ройс“ (в театрі „Матюрен“). Проблеми і сюжети — не водевільні, але, очевидно, виведені і розвязані по водевільному. Шкода!

„Яблочком“ прозвали були певні париські „дівчата“ одного зі своїх „любчиків“ — клясичного париського, післявоєнного молодика. Цей фрукт може був би покінчив свою карієру у вязниці, якби не припадок: він унаслідив кусник землі і хутір у далекому селі, в Нормандії, поїхав туди і там поселився — серед людей і серед обстанови сільського істнування, йому наскрізь чужого. Як чужого приняли його сусіди селяни. І найшов неминучий конфлікт, старий конфлікт між селом і містом, між двома живими силами одного народу. Проблема важна і цікава. Але, що з цього? Ледви її поставлено, а вже вона й розвязалася — у водевілі, мало цікавому. Шкода!

IV.

Друга з названих вище пес має темою працюючу жінку. Соціяльні обставини заставляють — хто цього не бачить?! — жінку заробляти на хліб насущний: явище нове, прецікаве з усіх поглядів — психольоґічного, обичаєвого, еротичного, фізіольоґічного, тощо. Молієр був би з цієї теми вивів поважну комедію, одну або й більше. Одначе у водевілі наших днів з теми цієї вийшла тільки чутлива фарса. Жінка працює переодягнена в день за чоловіка, вечером — за жінку. Закохується в ній вечером її-ж „патрон“ і доволі цього. Сказано, водевіль.

Трета авантура („Рольс-Ройс“), ну! — це авантура в дусі Мадам Ано: два дрібно-міщанські французькі подружжя раптом опутані приводом міліонових виграшів — біржа, комісії, то-що. Клясичне явище сьогоднішнього французького побуту, з його інфляціями, з упадками франка, з підпурствами й самодурствами.

Могла була вийти прегарна комедія. А вийшла дурненька собі фарса: водевіль.

Даймо дітям книжку!

(Перед кінцем шкільного року.)

Війна і повоєнне лихоліття принесли богато змін у наше життя, а головно на культурній його ділянці. Але останніми часами бачимо подекуди певні зміни на краще. Село починає питати чимраз голосніше за газетою та книжкою. Повстають численні видавництва, призначені в першій мірі для потреб села; сільсько-господарська, кооперативна та белетристична і театральна література постепенно зростають на очах. Зростає також у скорому темпі література для дітей. Та на жаль — книжки для дітей не розходяться в такій скількости, якби це було пожадане; не доходять вони зовсім до широких кругів сільської дітвори, а й по містах попит за ними ще незначний. Яка цему причина?

Богато їх на це складається, але ми розглянемо тут лише одну.

Був перед війною по наших школах дуже гарний звичай, що з кінцем шкільного року обдаровувано дітвору за пильність у науці ріжними книжками. Були це книжечки популярних видавництв, у гарному переплеті із золотими написами: *„Нагорода пильности“* на верхній окладинці.

Цей гарний звичай чомусь тепер по війні перевівся! А шкода це велика, бо такий спосіб нагороджування дітей з боку школи мав великий і благородний вплив на інтелектуальний розвиток кожної обдарованої дитини.

Кожна дитина раділа одержаною книжечкою, немов найдорожчим скарбом — показувала її всім та читала кількома наворотами голосно в хаті родичам та в садку в гурті товаришів і як дорогу памятку зі школи переховувала таку книжечку в скрині, чи десь у шафці через довгі роки. Ця маленька книжечка опісля по довгих літах пригадувала дорослій вже людині — її молодечі літа, її безжурність і весняні сонячні дні радости й утіх. Перед її очима, немов сон на яві, виринав образ великої шкільної салі, гурту дітей та їх родичів, а на столі, прикритім сукном — повно книжок... Ось зарисовується світляна постать любого учителя, чи доброї і завсіди мило усміхненої учительки... Вона бере зі стола книжку, голосно викликує „преміянта“ і погладивши його лагідно по голівці, вручає радісно розпроміненій дитині книжечку...

Цей спомин з днів нашого дитинства такий нам тепер милий, такий сердечний...

А нині?! Нині кінець шкільного року — це бездушна формальність, зведена до роздачі урядових паперів, званих „шкільними свідоцтвами“.

Відновім цей традиційний звичай з передвоєнних часів! Даймо нашим дітям видимі докази признання за їх пильність і працю в виді гарних книжечок!

Над цею справою повинні тепер, перед закінченням шкільного року подумати управителі шкіл, зглядно голови місцевих шкільних рад. Гроші на закуп потрібної скількости книжечок на премії для пильних дітей повинні у шкільнім місцевім фонді безумовно найтися. Де цего не можна буде перевести з фондів шкільних — там нехай завяжеться Комітет родичів, який мусить подбати про те, щоби дітям на закінчення шкільного року справити радісну несподіванку та нагородити їх пильність у сповнюванні шкільних обовязків.

Через те повстане більший попит за книжкою, як також значно піднесеться продукція дитячої літератури. У нас є вже доволі відповідних книжок для дітей і молоді, тільки на жаль — за малий є відбут на них. Дуже мало шкіл по наших селах має діточі бібліотеки, а при читальнях „Просвіти“ виділи не дуже зважають на потребу книжок для дітей своїх членів. З тих причин відновлення передвоєнного традиційного закінчення шкільного року з роздачею книжкових премій заступить дітям цей брак відповідної лектури, яка своїм принадним змістом, а ще більше інтересними образками — заохотить дітвору до читання книжок поза школою.

Подаємо цю думку під розвагу народнього учительства й родичів і маємо надію, що вони переведуть її в життя вже з кінцем цього шкільного року.

Річ не в тім, щоби купувати книжки дорогі в вибагливих оправах із золоченими написами. ні! Річ у тім, щоби дати дітям книжку недорогу а добірну змістом, який запишеться золотими буквами в їх молодечій уяві. Книжок таких у нас є великий вибір. Вистане переглянути напр. катальоґ діточого видавництва „СВІТ ДИТИНИ“ — а найдете там великий вибір добірних і недорогих книжечок, що надаються на шкільні премії. Отже за невеличку квоту можна буде відновити по наших школах цей гарний звичай, який у значній мірі причиниться до піднесення поваги школи й викличе любов та вдячність дітвори до учительства.

ВІДГУКИ ДНЯ.

ШТУКА ЖИТТЯ.

Непевний нині світ...
У білий день злодії
І гроші в тебе заберуть
І ще дадуть по шиї.

Непевний нині світ
І доля невесела...
Ще вчора хтось до церкви йшов
А нині до костела.

Непевний нині світ...
(І що то буде далі?)
Сьогодня ти вільний як птах,
А завтра в криміналі.

Непевний нині світ...
Найліпший друг засмутить:
То дівчину тобі зведе,
То жінку збаламутить.

Непевний нині світ...
Хтось вчора був гетьманцем
Сьогодня крутить і вертить
А завтра вже радянцем.

Непевний нині світ...
Не знати, що робити!
Хіба почати і собі
Як другі люди жити:

Не вистане грошей —
Знайди собі офіру,
А на посаду не приймуть
Змінити трохи віру.

Сидіти на печі
У своїм загумінку
І відбивати всім друзям
То дівчину, то жінку.

В політиці фасов
І лінію тримати
В кого сильніший „арґумент“ —
У того дудку грати.

Галактіон Чіпка.

З Буковини.

Тимчасова Комісія для Чернівців.

Після розвязання міської ради в Чернівцях уряд має призначити Тимчасову Комісію для ведення міських справ. По відомостям із Букарешту та комісія має складатися з 11-ти членів, а саме: д-ра Ніки Савяну (голови) та членів: д-ра Корнеля Гомівки, адв. Октавіяна членів: д-ра Евзебія Готінчана, Михайла Германа, д-ра Маркуса Кремера, д-ра Норберта Злочовера, адв. Максиміяна Соневицького, Петера Треса, д-ра Грегора Шимоновича і Антона Завади. По національности комісія матиме: 5 румунів, 2 жидів, 2 німців, 1 поляка й 1 українця (Завада). Впадає в очі велике упривілеєння румунів і навіть поляків у порівнанні з українцями.

Черновецький „Морґенблят“ містить на тему Тимч. Комісії розмову з міністром Савчуком-Савяну, який зазначує, що оголошена листа не є автентична. В міністерстві внутр. справ є більше лист Тимч. Комісії для м. Чернівців. Між зголошеними листами переведе вибір міністр внутр. справ і на днях офіційно проголосить склад Тимч. Комісії.

„Українська аґітація“ на Буковині.

В дні 31. травня пос. Полізу-Мікшунешті зголосив інтерпеляцію до премієра Маніва в справі української аґітації на північній Буковині. Інтерпеляція обіймає всі видумки лібералістичного „Універсула“ і цараністичного „Куррентула“. Відповіди премієра вичікують з великим напруженням в надії, що прем. Манів зясує становище уряду до національного питання.

Відгомін листопадових подій.

Положення наших політичних вязнів.

У звязку з заміткою, яка появилася перед кількома днями на сторінках „Діла“ про **„моральну депресію“** наших політичних вязнів, зазначуємо, що замітка ця не віддала вірно їх настроїв. Наші вязні, що перебувають у слідчій тюрмі в звязку з листопадовими подіями з мин. року, не тільки не впали на дусі, але навпаки держаться бадьоро та зберігають повну рівновагу духа.

Рівночасно довідуємося, що всі вони дістали вже акт обвинувачення і що розправа їх визначена на **день 18. червня.**

ТРИЦЯТЬЛІТТЯ Українського Банку Кооперативного в Тернополі.

(1899—1929).

(Від нашого кореспондента.)

Тернопіль, дня 3. червня 1929.

Під таким заголовком появилася з кінцем травня ц. р. брошура посла д-ра Степана Барана, в якій на 56 сторінок великої вісімки обговорено докладно трицятьлітню діяльність найбільшої і найбільше заслуженої на Поділлі української фінансової установи — Українського Банку Кооперативного, давніше Повітового Товариства Кредитового в Тернополі.

Гурток українських діячів інтелігентів в Тернополі і повіті (головно священиків) під проводом о. Володимира Громницького і пок. д-ра Станислава Чикалюка оснував з початком 1899 р. першу на Поділлі українську кредитову кооперативу — Повітове Товариство Кредитове в Тернополі, яку зареєстровано в окр. суді в Тернополі дня 15. квітня 1899 до ч. 284/99. Статут доповнювано і змінювано кількакратно. Останню основну зміну переведено на загальних зборах дня 10. XII. 1927 р., надаючи кооперативі характер виключно кредитово-банкової установи на основі обовязуючого польського банкового і кооперативного законів під фірмю Український Банк Кооперативний, кооператива з обмеженою відповідальністю в Тернополі і цей новий статут і нову фірму зареєстрував окружний суд як торговельний ухвалою з 15 лютого 1928 р.

Не будемо розказувати подрібної історії цього банку, бо цікаві знайдуть все те у згаданій брошурі д-ра Ст. Барана. Згадаємо тільки, що до війни розвивався банк незвичайно бистро головно заходами членів дирекції о. В. Громницького і пок. д-ра Чикалюка і стався одною з наших найбільших кредитових інституцій в краю. З кінцем 1913 р. число членів осягнуло цифру 3030, уділи 64.638 к., резервовий фонд в готівці і цінних паперах 38.158.70 к., вкладки ощадн. 1,232.483.60 к., а загальний оборот річний поважну суму 5,108.619.75 к., себто понад один міліон амер. долярів. В додатку мав банк свою власну велику одноповерхову каменицю білянсової вартости в 1913 р. — 194.000 к.

Війна і повоєнні події відбилися дуже відємно на діяльности банку. Начального директора о. В. Громницького російські власти арештували як мазепинця і вивезли, інші члени дирекції виїхали, цілий будинок банку зареквіровано на військові цілі і ця реквізиція тривала безперервне аж по кінець 1927 р. Діяльність банку відновлено щойно з початком 1918 р. по повороті о. Вол. Громницького зі заслання, але вона довгий час не могла правильно розвиватися з причин кількакратних змін державно-політичних відносин і передовсім задля девалюації валюти. Не менше відємно відбивалися на розвою банку безпощадна боротьба, яку кілька років вів проти нього гурток місцевих радикалів інтелігентів, що за всяку ціну хотів опанувати банк, що йому не вдалося.

Тепер те все минуло і остали тільки сумні спомини після боротьби. Банк перебув внутрішне лихоліття і є вже на шляху до дальшого тривкого розвою. При переведенні вальоризації в 1924 г. звальоризовано вкладки на 6 відс., уділи (20 к.) на 1 зол. і тоді уділи винесли 3,953.77 зол., резервовий фонд 12,706.30 зол., а вкладки 58.757.78 зол. Число членів по вичеркненні з кінцем 1926 р. недоплативших уділи винесло 352, яке 31 грудня 1928 зросло вже до цифри 771 членів. Того дня (31-грудня 1928) виносили уділи 9,459 зол. резервовий фонд 184.006.46 зол., вкладки ощадности 202.309.28 зол., а загальний оборот річний 1,032.53.61 зол. і був пять разів менший як в 1913 р., але вже вдвоє більший як в 1927 р. (527.746.43 зол.) та около дванацять разів більший як в 1925 р. (85.216.70 зол.), що вказує на дальший скорий і тривалий розвій банку.

Банк був справжнім добродійством для наших селян на середущому і північному Поділлі і кільком тисячам з них виратував від ліцитації та кільком тисячам допоміг до купна землі. Сума позичок до кінця 1913 р. виносила 4,416.912 к. або около девятьсот тисячів амер. долярів, з чого около чотири пяті одержали наші селяни. На українські народні цілі банк за свого істнування видав суму около дванацять тисячів амер. дол.

В четвер 30. травня ц. р. відбулося ювилейне свято, яке випередила соборна Служба Божа в місцевій парохіяльній церкві, по чім в год. 11. розпочалося властиве свято в льокали Української Бесіди в домівці банку. Свято розпочав відповідною промовою теперішній голова надз. ради д-р Остап Постригач, витаючи прибувших членів і гостей (всіх було понад сто осіб) та підносячи заслуги для розвою банку о. Вол. Громницького і пок. д-ра Ст. Чикалюка, якого память вшановано повстанням з місць. Опісля слідував реферат

члена дирекції посла д-ра Степана Барана про історію банку, а після реферату д-р Постригач вшанував ще раз подрібно заслуги трицятьлітнього начального директора банку о. кан. Володимира Громницького окремою промовою і серед живих овацій присутніх відслонив портрет о. Вол. Громницького кисти молодого абсольвента паризької академії мистецтв п. Романа Турина та вручив ювилятови золотий годинник як дар надз. ради банку. Зворушений щирою овацією о. кан. Громницький подякував за слова признання, зазначуючи, що працюючи в банку як у суто національній інституції сповнював тільки свій національний обовязок, який сповнювати буде до смерти.

Слідували устні привіти. Перший промовив о. Зиновій Пеленський, редактор „Госп. Коопер. Часоп." зі Львова, що в імени редакції цього часопису та Рев. Союзу укр. кооператив витав банк з ювилеєм, намічуючи нові шляхи праці для банку в організації ощадностей і розділі кредиту, при чому слід не минати і міста як майбутньої бази наших дальших національних успіхів. З черги витали банк: проф. Іларій Брикович від коол. „Будучність", сенатор Кузьмин від Пов. Нар. Комітету в Зборові і від селян Зборівщини, посол Кунько від кооперативи „Єдність" в Черневі Руськім і від селянства Тернопільщини, п. Фаленлиш від Міщ. Братства, о. Сембай від тов. Українська Бурса, дир. гімназії Губчак від тов. Українська Бесіда, о. Плятон Карпинський з Острівчика від кооператив і від селянства Теребовельщини, о. Пасіка від Сирітського Захисту, проф. Остапюк від тов. „Сокіл", п. Миколаєвич від кружка „Рідної Школи" і о. Вовс з Ігровиці від тамошньої кооперативи „Згода".

З черги член дирекції проф. Боднар відчитав телеграфічні і писемні привіти, що наспіли на свято. Привіти прислали: Рев. Союз укр. коол., Центробанк, Дністер, Центросоюз, Народна Торговля, Народна Гостинниця, редакції Нового Часу і Народньої Справи — всі зі Львова, Український Коопер. Банк з Луцька, Покутський Союз з Коломиї, Каса Задаткова зі Стрия, Маріяське Брацтво слуг з Тернополя, а дальше три бувші голови надз. ради банку: рад. Добрянський, рад. Сосновський і о. крилошанин Лопатинський зі Львова, що виправдали свою неприсутність, сенатор д-р Горбачевський з Чорткова, інж. Юліян Павликовський, посол Остап Луцький і о. Степан Ратич з Тернополя.

У святі взяло участь понад сто осіб, між ними пять живучих голов надз. ради банку (один рад. Негребецький помер) — девятьдесять літній о Григорій Чубатий зі Ступок, проф. Омелян Терлецький зі Львова, д-р Вол. Витошинський, проф. Іван Боднар і д-р Постригач з Тернополя. Природньої величини побільшені фотографії всіх девяти голів уміщено з нагоди ювилею в салі лівідатури банку.

Після закінчення офіціяльної части слідувала спільна фотографія, а накінець спільна братська трапеза, до якої засіло понад 60 осіб — інтелігентів, міщан і селян, що у товариській гутірці і при співах народніх пісень провели дві-три приємні години. Ціле свято зробило на всіх учасників якнайкраще враження і остане на довго у їх памяти.

Вкінці згадати треба про одно. Впадало в очі, що не було привіту від філії „Просвіти" в Тернополі і тернопільського „Подільського Союза Кооператив".

Після протижівських демонстрацій.

Арештовані у звязи з демонстраціями.

У звязи з протижидівськими демонстраціями у Львові арештовано 27 слухачів вищих шкіл і одного монтера, одного урядовця ПВЗУ Тернополі й одного безробітного. Після переслухання на поліції негайно відставили їх до розпорядимости суду, з рамени якого веде слідство судця Нементовський. Арештовані зажадали в слідчій вязниці купелі та щоби їм вільно було бачитися з ріднею й знакомими.

Ректори у воєводи.

Дня 4. червня до воєводи Ґолуховського прийшли ректори вищих шкіл під проводом ректора проф. Пінінського й інтервеніювали в справі арештованих студентів. Воєвода відповів, що справа є в суді, на який силою факту адміністраційна влада не може мати впливу.

Інтервенція жид. послів.

Дня 4. червня жидівська делегація, а саме пос. д-р Розмарін, сен. д-р Шрайбер і віцепрез. Зомерштайн, зясувала воєводі Ґолуховському витворений протижидівськими демонстраціями стан, запротестувала проти ексцесів і зажадала запевнення безпеки, здоровля та майна жид. населення у Львові. Воєвода осудив гостро насильства та рішучо заявив, що видав якнайенергічніші зарядження, щоби запевнити повний спокій та повну охорону горожанам без огляду на національність і віру.

Рівночасно делегація клюбу жид. радних, ред. Гешелес, д-р Розенкранц і д-р Ротфельд прийшла до комісаря уряду м. Львова проф. Надольського та зажадала від нього, як від господаря міста, щоби видав енунціяцію, яка злагіднила би настрої. Комісар уряду висловив жаль з приводу ексцесів і приобіцяв видати відповідне зарядження.

Арештування двох жид. студентів.

Дня 4. червня арештували у Львові двох жидівських студентів за побиття двох демонструючих корпорантів. Одного пустили на волю, а другого з причини конфлікту з поліцаєм передадуть до розпорядження суду.

За що обвинувачені арештовані.

Проти арештованих у звязи з протижидівськими подіями ведуть слідство в напрямі злочину заворушень і публ. насильства. У вівторок переслухували арештованих до пізної ночі. В середу відбудеться засідання радної палати, яка рішить про долю арештованих.

Прихильники арештованих, як зачувати, ухвалили на акад. вічу резолюцію за страйком в університеті, колиб арештованих не увільнили.

Конфіската „Нашого Пшеґльонду".

Варшавський „Наш Пшеґльонд", який помістив телефонічний звіт про протижидівські демонстрації у Львові, сконфісковано за титули і наголовки.

Комунікат ПАТ-а.

„Хвиля" довідується з Варшави, що в звязи з комунікатом ПАТ-а про події у Львові відповідні чинники ведуть слідство.

—o—

Відгомін опольських подій.

Перед судом в Ополі йшла 4. червня розправа проти 10 обвинувачених у нападі на артистів польської опери в Катовицях, які виступали в опольськім театрі. Два з них належать до Штальгельму а 8 це гіртлерівці. Акт обвинувачення закидає їм нарушення спокою перед театром і на представленні. Обвинувачені дістали по два тижні арешту.

—o—

СРСР. піддержує ґен. Фенґа.

Більшовицький військовий дорадник у Китаю Бородін виїхав із Москви на Дал. Схід. У московських політ. колах зачувати, що уряд СРСР. іменував Бородіна військ. начальником у штабі ґен. Фенґа, який відновив домашню війну в Китаю і виступив проти нанкінського уряду.

—o—

Протест СРСР.

в справі 10. роковин Грузії і панахиди за от. Петлюру.

Більшовицький посол Богомолов зголосив на руки заступаючого мін. Залеського держ. підсекретаря Висоцького протест проти участи польського уряду в святі у звязи з 10-літніми роковинами Грузії та проти участи польських офіціяльних чинників у жалібних богослуженнях за душу от. Петлюри, які вдбулися у Варшаві та Луцьку. Протест цей відкинено, бо недопустима є така інтервенція в чисто внутр. справах. Польські чинники простують повищий комунікат Тас-а на стільки, що більшовицький посол не зложив протесту на письмі, лише устно запротестував.

—o—

Мекдональд буде премієром.

Дня 4. червня Болдуінів уряд подався до димісії.

З Льондону повідомляють, що нема сумніву, що Мекдональд на авдієнції у короля прийме місію створення уряду та подасть назвища людей, яким хоче віддати найважніші ресорти. Мекдональд був би премієром і першим льордом скарбу. Згідно з вимогами анґл. традиції в склад нового кабінету не ввійде ніодин посол із Лейбур Партї, який не був уже послом у попередній палаті. Іменування Арт. Гендерсона, Томаса, Ф. Сновдена, Томсона, Арт. Ґрінвуда та послиці Зузанни Лоренс на становище міністрів треба вважати постановленим фактом. Найповажнішими кандидатами на становище міністра закорд. справ є Гендерсон і Томас, між якими в партії має відбутися тісніший вибір. Держ. підсекретарем в уряді закорд. справ буде Осв. Мослі.

—o—

Виміна документів між Мусолінім і Ґаспарім.

„Месаджеро" повідомляє, що ратифікація документів у справі лятеранського договору між Мусолінім і Ґаспарім відбудеться 7. червня.

НОВИНКИ

— **Фотограф Янушевич**, вул. Віняентого Поля ч. 1. (бічна Зеленої). Тел. 59-60. 1246 39-?

— **Д-р В. Тисяк** влаштовує свій концерт у четвер, дня 6. червня в Стрию. Концерт відбудеться в великій салі „Народнього Дому".

— **Праця про полеву пошту УГА.** З віденського „Українського Філятеліста" довідуємося, що відомий український філятелістичний дослідник п. Микола Секретар, б. управитель полевих поштових урядів при Українській Галицькій Армії, а тепер управитель більшого поштового відділу у Праві, написав фахову працю про полеву пошту УГА. Розвідка п. Секретаря буде друкуватися в згаданому „Українському Філятелісті".

— **Надія на тепло** повинна оживляти всіх, які втратили її останніми дощевими днями. Метеорольоґічні інститути стверджують зміну напрямку вітрів, що підуть гуляти під інше небо.

— **Бандитизм на селі.** Львівський суд присяжних розбирає справу проти трьох парубків з Давидова, обвинувачених у кількох нападах з метою грабіжі. Гречух, Ренка та Непсуй мали стероризувати ще в вересні 1927 р. в ночі у його хаті сплячого М. Шнапа в Воловім, домагаючись видачі грошей, відтак Хану Рот у Журавці, Антона Савицького в Давидові та о. І. Яремка в Шоломиї. Вони нападали на хату з револьверами, залякували мешканців і брали те, що було під рукою. Всі вони до вини не признаються.

— **Трилітня хліборобська школа в Бережниці**, поч. Стрий, стала від 1. квітня 1929. державною школою. Умовини принятя: 1) скінчений 15 рік життя, 2) скінчена народня школа і 3) фізична здатність. Подання вносити до дирекції школи до кінця липня, долучаючи метрику уродження, останнє шкільне свідоцтво і лікарське свідоцтво здоровля. Дирекція покликує в початках вересня кандидатів до іспиту з польської мови і з рахунків з обсягу чотирох ділань десятинними дробами. Оплата 40 зол. місячно і до нового року ніхто від цих оплат не може бути звільнений. Останніми часами наклинують часописи, щоб молодь кінчила фахові школи а специяльно хліборобські, бо потреба на агрономів така велика, що всі учні, кінчаючи школу, дістають з дирекції посади або в хліборобських організаціях, або в більших господарствах. Українці користають з фахових державних шкіл дуже мало (не більше як у 24.5 проц.), хоч податки на ці школи вплачують з великою точністю.

— **Іспит зрілости** в приватній жіночій гімназії „Українського Інститута для дівчат" в Перемишлі — в днях 27—29. червня 1929, під проводом директора Д. Джерджа зложили: Бобак Ольга, Булик Ольга, Василькевич Ольга Евгенія, Гаврилик Осипа, Голічек Ірина, Головчак Марія Анна, Гуміняк Стефанія, Гела Олена, Дебера Марія, Калужняцька Олександра, Ковальчук Марія, Колодій Осипа, Колодій Ярослава, Кушнір Марія, Лисак Станислава, Макар Ольга, Макаруха Ярослава, Маринович Олена, Матейко Катерина, Мацюх Анна, Нищота Ярослава, Павлюк Ірина, Пасіка Дарія Марія, Полянська Евгенія, Салук Ірина, Созанська Марія Тетяна, Хотинецька Надія, Чопановська Ольга.

— **Стоголова гидра**, це львівські вломники. Після кожної звістки, що поліція переловила вломницьку орґанізацію, яка гуляла по крамницях і інституціях, приходить нова звістка про нову ловецьку випраау мистців витриха та підкопу. Вчора були знова два такі випадки: на Жовківській обікрали тютюневу крамницю, а на Джерельній приватне мешкання.

— **Матура буде змінена.** Варшавське міністерство освіти має намір скористати з досвідів зібраних педагогами підчас цьогорічних іспитів зрілости і підготовити проект радикальної реформи цих іспитів. Почин до реформи має дати сам міністр Червінський, який заки став міністром енергійно критикував дотеперішню систему матури. Нова матура має принести великі полекші для абітурієнтів. Один гімназист, що має її щойно перед собою, почувши цю радісну вістку, спитав фільософічно: „Що це значить „полекші"? Чи те, що не треба буде стільки вчитись чи лекше буде її здати?!"

— **Учитель побиває свого зверхника.** У суботу, дня 1. червня вечером на виходячого зі засідання Польського Львівського Кола вчителя

вищих шкіл д-р К. Сосніцького, недавно звільненого зі служби начальника відділу середніх шкіл, напав на шкільнім коридорі гімназійний учитель Г. і чинно його зневажив. При цьому пояснив, що робить це за заподіяну йому кривду. (Учителя Г. д-р Сосніцький перевів у дисциплінарній дорозі з етатового вчителя на контрактового). Д-р Сосніцький, який є хорий на серце, під враженням ударів дістав атаку і лежить недужий. Майже вся львівська преса промовчала цей інцидент характеристичний для теперішніх шкільних відносин. Можна уявити собі, скільки шпальт присвятила би вона такому скандалові, якби вчителем був не поляк, а українець і які епітети йшли би на адресу всього нашого громадянства!

— **Ріжні вістки.** У Відні святкували офіціяльно ювилей короля вальсу Йогана Штравса; промовляли міністри та письменники, місто було прибране прапорами; ставили песу на подвірі ратуша. — У роковини італійської конституції король роздав 120 ордерів фабричним робітникам. — У Мексику розстріляли пять бандитів, що хотіли скинути зі шляху поїзд, яким їхав американський посол Моров. — Італійський денник „Піккольо" впевняє, що Льойд Джордж видав на останні вибори 280.000 фунтів. — По останній офіціяльній статистиці в Варшаві було 1-го ц. м. 6000 чужинців постійно зареєстрованих; тут зачислені також емігранти з бувшої російської держави, досі неприналежні нікуди. — У Льондоні помер сер Ковіль Берклей англ. амбасадор в Лізбоні. — У Москві померла жінка Зіновієва, Злата Ліліна, стара комуністка, урядничка комісаріяту освіти. — Бувший німецький кронпрінц заявив в англійській пресі, що є проти подружа свого сина Людовика Фердинанда з фільмовою артисткою Лілі Даміто̀ю, вважаючи це великим мезаліянсом. — По останніх інформаціях англ. король почуває себе добре.

— **Хто хоче до Познаня.** Львівський „Дзеннік Людови" звернувся до дирекції виставки в Познані за інформаціями, скільки необхідно мусить мати на подорож і побут той, хто туди вибирається. Відповідь: подорож 3 клясою, кімната від „Міського кватерункового бюра", скромний харч і вступ на виставку за три дні за 1 особу 113 зол. Муж із жінкою 210 зол. 80 с. „Заможніші" особи, що хотять мати вигоду і кращий харч 160 зол. від особи, а на дві 297 зол. У цих цінах не враховані ніякі кошти на відвідини ріжних „атракцій": кавярень, ресторанів, театрів. Одним словом подружа пара, що хоче для розривки виїхати до Познаня на 3 дні мусить мати щонайменше 100 зол. денно, з тим, що каже собі заздалегідь: ідучи за ці гроші врікаємось усіх розривок!

—**Віршовані портрети.** Останньою модою в колах льондонської аристократії є портрети... віршом. Придумав її віршотворець Осберт Сітвел, помістивши в пресі обяви, що приготовляє такі портрети за нескромну ціну 100 фунтів. Кому це за дорого, цьому (точніше: цій) він може зробити портрет за половину ціни, але тільки з половини особи, правда найважнішої половини: з голови та пліч. Сітвел пише такі поеми в трьох сеансах по дві години. Заки починає писати, розпитує точно особу про її смак, звички і все те, що вона любить. Поема писана на зразок критичних портретів тих критиків, що наслідують малярство і починають від подрібного фізичного опису особи. За 6 годин більш як 400 долярів — гарна ціна! Є всі дані сподіватись, що навіть більші поети від містера Сітвела спробують для заробітку портретувати багаті дами ритмом і римою.

— **Жиди в англійськім парляменті.** При англ. виборах ввійшло у палату громад 14 послів-жидів. Від лібералів: сер Герберт Семюель, Джеймс Ротшільд, майор Натан, майор Говр Беліше, Персі Гаріс; від консерватистів: сер Пилип Семюель, майор Сид. Селмон, майор Брюнел Коген, сер Вальтер де Фрес, Самійло Семюелі; з Лейбур Парті: Ем. Шімвел, полк. Гарі Дей, д-р Дж. Е. Спіро.

— **Примхи природи.** У Багдаді одна біла жінка вродила близнята, з яких одно є чорне, а друге біле. Вчені твердять, що це випадок досі нечуваний. Відомо, що досі було вже тисячі мішаних подруж чорної раси з білою. — Варшавські лікарі мають також матеріял до дослідів: жінка місцевого магістратського урядовця вродила близнята, які були зрослі грудними клітками та животами; немовлята вмерли.

— **Веселий дезертир.** Перед королівською палатою в Льондоні, званою Бакінгем, стоїть завсіди пишна варта. У червонім довгім піджаку, у велитенській медвежій шапці... одним словом у фантастичнім традиційнім одязі, що нагадує маскараду. Недавно один молодий шотляндець, що виконував цю почесну службу, став [illegible] кілька тижнів героєм дня. Якби він був згинув на становищі в обороні короля від бомби анархістів, про нього не писали би довше. Він щез. Розглянувся нишком, склав усю свою одіж з крісом у будці і чкурнув. Усі рішили, що він мусів збожеволіти. Пішли стежні листи по всій державі. Поліція дістала навіть його фотографії. А добросердний шотляндець за той час ішов собі пішки до рідного села, в рідні гори. Він не зійшов із глузду, а попросту мав такий настрій, що не міг устояти довше у такій дурній позі. Вояка, що годинами стоїть наварті, має багато часу до роздумування! Хто зна, чи самостійний шотляндець не прийшов до висновку, що глупо якось сторожити короля в палаті, в якій він живе, бо мешкає тепер у Віндсорі. Та найсмішніше в цій історії те, що вартового, який зробив найпростішу річ: поїхав до хати і зробив це найпростішим способом: ішов пішки і питався наївно по дорозі всіх поліцаїв і жандармів, куди йти — не переловили. Аж коли він відпочив на батьківщині, сам зголосився, щоби його судили. Кажуть, що Англія давно вже так щиро не сміялась!

— **Комунізм і престол.** Провідник англійських шахтярів, що страйкують, Кук, з пересвідчення комуніст, мав цими днями офіціяльну промову на бенкеті в Льондоні і дякував у ній англійському наслідникові престолу за його щиру опіку безробітними та страйкарами. Треба подивляти кандидата на престол, який має зрозуміння для потреб робітничої маси, що мусить вести страйк, а також для провідника робітничої маси, що має громадянську сміливість висловити свою подяку свому ворогові, коли він на неї заслужив.

— **Щурі в Москві** намножились в останніх часах так численно, що всі харчеві склади аж гудять по ночах від щуриних герців. Повно їх також по театрах. У т. зв. „театрі революції" недавно підчас вистави щурі, імовірно виполохані войовничими акторами зпоза куліс і зпід сцени, почали бігати по салі і атакували тих, що принесли зі собою якусь їжу. Кілька осіб вийшло з театру зі знаками щуриних зубів. Коли деякі з них звернулись зі скаргою до адміністрації театру, їм відповіли, що в цьому театрі багато менше щурів як в інших.

З концертової салі.

Концерт з нагоди 100-літніх роковин оснування першого хору на Галицькій Землі в Перемишлі.

Програма подає 11 композиторів, 6 диріґентів і 6 хорів, а саме: хору Львівського, Перемиського і Стрийського Бояна, хору Т-ва „Бандурист", т-ва „Сурма" і хору Богословів.

Імена композиторів дають хрональоґічний, хоч і неповний образ нашого музичного дорібку від другої половини XVIII. ст. до останніх часів.

Так само хори і диріґенти, це сучасні робітники-виконавці. На жаль число їх здекомплетоване наслідком відсутности Станиславівського, Тернопільського, Коломийського й інших Боянів.

У вступнім слові підносить проф. Гриневецький значіння нашої пісні і подає короткий огляд розвитку наших перших хорів.

На першу часть програми припали церковні твори Вербицького, Лаврівського і Бортнянського, диріґовані по черзі д-ром Федаком, о. Садовським, І. Охримовичем і д-ром Людкевичем.

Імена композиторів, повага і достоїнство нашої церковної пісні промовляли як звичайно, самі за себе.

В виведенні д-ра Федака і о. Садовського ближчих до церковних традицій і богатших в пієтизм, зискали ці твори на стилю, і поставили відразу настрій концерту на відповідний рівень. Видно в цих диріґентів руку досвідних і обізнаних з хором мистців, і приходиться лише жаліти, що так рідко появляються вони на концертовій естраді.

II-га часть програми це світські пісні. — Перші три твори Анат. Вахнянина, Матюка і Лаврівського, це наші старі, вже призабуті, але силою ремінісценцій дорогі нам пісні. Останні дві пісні програми: Леонтовича „Літні тони" і „Льодолом" грають калейдоскопом кунштовної сітки поліфонічної роботи.

Вивели їх сполучені хори Львівського і Перемиського Бояна під диріґентурою д-ра Людкевича.

Треба піднести надзвичайні зусилля хору і диріґента, які позволили поставити ті дві точки на належний рівень.

Впадало тільки в очи диріґовання деяких місць нотами, а не ритмікою такту. Вибивання рукою чверть-нот, вісімок і точок може до деякої міри дискваліфікує хор, гальмує ритмічний пульс і затинає напрямну твору. Терпить на тім також прецізія виведення і зовнішній ефект публики, для якої диріґування має бути ілюстрацією музики, переміненою в рух.

Коректний як завсіди І. Охримович диріґував сполученими мужеськими хорами, які відспівали Воробкевича „Заввенімо", Лаврівського „Красна зоре" і потрясаюче все свіже „Гуляли" Ніжанковського.

Найцікавішими точками програми були Б. Вахнянина „Садок вишневий" (стрийський Боян" під управою композитора) і Лисенка „Плине човен" та Стеценка „Сон", відспівані Львівським та Перемиським Бояном під батутою д-ра Мих. Волошина.

Проф. Вахнянин, диріґент з гарною динамікою і фразеольоґією, підкреслює естетичними, а доцільними рухами думку твору. Д-р Волошин викінчує нюанси на пробах, а в часі концертової продукції диріґує так сказатиб „al fresco", завдяки чому його креації виходять під мистецьким оглядом могутні. Так було і з останнім виступом. Але видно було, що всеж одна проба сполучених хорів не могла вдоволити його тонкого смаку.

Соля розсіяні по хорах стояли на висоті свого завдання.

Слід ще піднести заслуги ініціяторів того перегляду наших сил зокремаж працю д-ра Людкевича біля влаштування фестівалю. Концерт виявив, що в нас не один-два хори і не два-три диріґенти, а що „нас більше тут". Тільки дальше працювати, а результати зорганізованости будуть світлі. — Морока була з салею. Публика чекала перед „Кольосеум" на дощі, бо кінова вистава була не скінчена. Другий раз чекала публика в ґардеробі, до якої важко було добитися. Тому не дивно, що свято почалося з годинним опізненням. Все це очевидно, наслідком недостачі відповідно великої салі.

І. О—вич.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬЩИНА. (Посвячення угольного каменя під читальню в Дичкові). Сучасним дуже додатним явищем у нашому народньому житті на селі є змагання збудувати власну домівку на приміщення місцевих культурно-освітних і економічних установ. Одним з перших повітів у краю щодо числа народніх і читальняних домів — є тернопільський повіт, де у більшости наших громад є вже власні читальняні доми, а у решти будується або робиться заходи до будови, бо всюди є певного роду точкою амбіції місцевих діячів не остати позаду інших й у себе збудувати читальняний дім, як це вже зробили інші села. Наші заходи у цьому напрямі стрічають нераз перепони з боку адміністрації (пр. в Прошовій), які всупереч постановам нового будівельного закона з 1928 р. домагаються дозволу на будову від воєвідського уряду. Такі перепони були також відносно затвердження плянів будови читальні „Просвіти" в Дичкові, що їх остаточно усунено і приступлено до будови. В неділю, дня 26. травня ц. р. відбулося посвячення угольного каменя під будову мурованого дому читальняного в Дичкові, на яке прибули посли д-р Степан Баран і Антін Кунько. Чину посвячення довершив о. Кравчук з Бірок Великих в асисті місцевого пароха о. Остапа Охримовича і о. Кордуби з Товстолуга, почім до зібраних промовив о. Охримович, підносячи заслуги тих, що причинилися до будови і заохочуючи своїх парохіян до скорого докінчення розпочатого діла. Як майже всюди в краю, так і тут, з допомогою прийшли уроженці села в Америці, що на будову читальні прислали коло 500 дол. Читальняний дім будується напроти церкви у найдогіднішому місці села і знайдуть у ньому приміщення на долині молочарня і крамниця кооперативи з магазинами, а на горі читальня „Просвіти" з окремою обширною салею на театральні вистави і збори. Прикре враження зробило те, що філія „Просвіти" в Тернополі на це велике свято громади не вислала чомусь свого відпоручника.

Нові книжки й журнали.

Книжки.

Богдан Кравців: **Дорога.** Поезії та нариси. Вид-во „Вогні". Львів, 1929. Стор. 45 Форм. 16°.

Д-р Осип Назарук: **Греко-католицька церква і українська ліберальна інтелігенція.** Львів, 1929. Накладом „Правди". Стор. 148. Форм. 8°.

Микола Чайковський: **Чарка горілки — море сліз.** Рогатин 1929. ст. 148. Накл. „Союзу Протиалькогольних гуртків молоді".

Вільгельм Буш: **Максим і Марко**, або яка кара постигла двох збиточників. Переляцовав Я. Вільшенко. II-е поправлене видання. Львів. В-во „Світ Дитини" 1929. ст. 64.

Іван Нечуй-Левицький: **Гетьман Іван Виговський.** Історична повість. Чернівці 1929. Накладом часопису „Час". Стор. 336. Форм. 8°. Українська Дешева Бібліотека „Час".

Powódź w Małopolsce w 1927 r. Sprawozdanie Centralnego Komitetu Społecznego pomocy ofiarom powodzi. Warszawa 1928 r. Стор. 60. Форм. 8°.

Журнали.

Життя і Знання ч. 9. червень. Зміст: М. Лотоцький: Між огнем і ледом (1 мапа і 11 образків) з додатком Марії Омельченко: Шкільництво в Ісляндії. — М. Творидло: Одна з недоцінюваних господарських галузей (7 образків). — М. Дольницький: До грізної Антарктиди (1 мапа). — Е. Жарський: Ратище (4 образки). — С. П.: Сухий шлях з Англії до Франції (2 рисунки). — Життя і смерть зір. За Карлом Норманом переказав М. Левицький (3 рисунки). — С. Парфанович: Шкідливий вплив алькоголю на здоровля дитини (6 обазків і 3 діяграми). — М. Рудницький: З англійських звичаїв (8 образків). — М. Присташ: Шахи (6 рисунків). — В. Бірчак: Володар Ростиславич. Іст. повість з XI. віку. — Всячина: Найшвидший самохід (1 образок). — Оголошення.

Світ, ілюстрований журнал, травень. Зміст ч. 5: І. Гор.: В роковини. Б. Лепкий: Памяти І. Франка. Г. Франк: Спомин, пер. К. Яковенко. В. Райф: Я бачу Берлін. М. Рудницький: Еротики. В. Островський: Як просто. Ф. Порґес: Комедія, пер. О. О. Шляхи радянського театру. К. Евальд: Мініятури, пер. І. Ставничий. С. Жук: Скульптура на Україні. А. Павлюк: З поезій. П. Панч: Переґупка. П. Кравців: Психольоґія новонародженої дитини. М. Зощенко: На припуку — пер. І. Г. Е. Толер: Батьківська любов — пер. М. Чапля. П. Голота: * * * З афґанських приповідок. Український кошикарський промисл. Загадки. Ю. Сльозкін: Батько Викрута (фейлетон). Веселий кутик. 19 ілюстрацій.

Боян, місячник для співацьких і музичних справ. Рік І. Червень ч. 1. Дрогобич. Зміст: С. Сапрун: Виховуюче значіння хору. Т. Дуб: Теорія музики. В. Сольчаник: Внутрішне життя співочих товариств. Дописи. Хроніка.

Нива, часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXIV. Львів, за травень 1929 ч. 5. Зміст: о. Матковський: Рятуймо нашу дітвору; о. Дзедзак: Розвязка римського питання; о. д-р Г. Костельник: „Мияще службу приносити Богу"; о. Дзерович: Довоєнна праця нашого духовенства; о. Галандюк: Про методу науки релігії; о. д-р Пеліх: „Промова в соймі"; о. М. Мосора: По чиїй стороні облуда; д-р З.: Під розвагу нашого духовенства. — Редактори „Ниви"; Нові книжки; Всячина; Проповіди (додаток).

Учительське Слово, червень ч. 6. (з додатком Шлях навчання і виховання), Зміст: Незабутому каміняреві. Балакаймо прилюдно й широ. Вісти з окр. відділів В. П. У. У. Про практичний іспит на учителів прилюдних шкіл народних. І. Юшишин: Межі й перспективи реформістичного руху в вихованню й освіті. Олена Цегельська: Наука історії в народній школі як середник розвиваючий характер дитини. Петрів Денис: Наука читання в народній школі.

Жіноча Доля, Коломия, 1. червня ч. 11. Зміст: Вісти зі Союзу Українок. Іван Франко. Чи наше вчительство дійсно нічого не робить. Чого ждемо від нашої інтеліґенції села. О. Кисілевська: З моїх мандрівок. Мої сусіди. — Америк. канадійський відділ. Ручні роботи. Часть господарська,

Вісти з Лугу, ч. 5. Львів травень. Зміст: 1. Лугові свята фестини-пописи. 2. Местиця. 3. Легка атлетика. Короткі біги. 4. З життя Лугів.

Світ Дитини ч. 6. Львів, червень. 24 оповідань, віршів, забав і загадок з рисунками.

Молоде Життя, ч. 5. Львів, 15 травня. Зміст: Ярослав Ко: В святоюрському дні. Р. Монцібович: В патять св. Юрія. Анатоль Курдидик: До братів. Один з обовязків пласт. таборів. Р. Журавель: Вона. Я. Ш.: Цінні літературні надбання. Р. Ґ. Кульчицький: На лоні природи. 15 хвиль руханки. З нашого життя. З пластового світу. І се і те.

„Наш Приятель" журнал для дітей Марійського Т-ва Молоді. Червень, ч. 10.

Вільне Козацтво. ч. 36. Прага, 25. мая

Світло популярно-науковий літературний журнал. Ню-Йорк. ч. 5. травень.

Przegląd Społeczny, miesięcznik poświęcony zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Львів, травень.

Sprawozdanie Kasy Chorych m. Lwowa za rok 1928.

Вестник Социалистической Лиги Нового Востока. Прага, май 1929.

Жертви на оселю робітників пера.

Виказ ч. 19.

На заклик „Т-ва письменників і журналістів ім. Ів. Франка" зложили дальше на оселю українських робітників пера в Ямнім: 321) Видавнича Спілка „Діло" у Львові 50 ам. дол., 322) пос. Остап Луцький, Львів 20 зол., 323) д-р Евген Щуровський, Винники 10 зол., 324) д-р Володимир Електорович, Чортків 5 ам. дол., 325) надр. Стахій Стеблецький, Львів 10 зол., 326) о. Олександер Сабат, Наварія 5 зол., 327) „Союз українських власників реальностей", Львів 10 зол., 328) кооператива „Український Театр", Львів 15 ам. дол., 329) Евстахія Тишинська, ґімн. вчит., Львів 10 зол., 330) Андрій Токарчук, складка туберкулічно хворих українців у санаторії „на Будах" (Чехословаччина) 20 кч.

Жертви проситься пересилати і складати в Земельнім Банку, Львів, Словацького 14, або в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, II. пов.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Середа 5-го, г. 7·30 веч. „Сила призначення", опера Вердія.

Четвер 6-го, г. 7·30 веч. „Одна одинока ніч" (50 прц. знижки).

Малий Театр:

Середа 5-го, г. 7·30 веч. „Кохання без сотика".

Четвер 6-го, г. 7·30 веч. „Кохання без сотика".

Кіна.

„Апольо": „Одна ніч у Льондоні".

„Кольосеум": „Божевільні пригоди хорої з уровння" і „Кровавий ватажок".

„Лев": „Княжна Едита".

„Люна": „Піковий туз" (усі серії).

„Оаза": „Тореадорова любка" (Дольорес дель Ріо).

„Марусенька": „Підводне човно".

„Палас": „Любов дівчини з мюзикгольу" і „Нестерпна Фіфі".

„Пан": „Вера Мірцева-Урванцева".

„Пасаж": „Під маскою бандита" (Том Мікс) і Ґомонтів тиждень.

„Утіха": „Вежа кохання" (Дж. Берімор).

„Фатаморґана": „Богині спокус" і „13. година" (Дж. Берімор).

„Химера": „Венера за параваном".

Програма радіо.

Четвер 6-го.

Льондон (358). 23·25. Музика до танців.

Берлін (475,4). 20·00. Трансмісія з Фільгармонії.

Давентрі (482,3) 23·15. Концерт легкої музики.

Відень (519,9) 20·00. Симфонічна оркестра. 21·35. Пісні.

Будапешт (545) 17·45. Циганська капеля. 19·30. Опера.

Міляно (504,2). 20·30. Люкреція Борджія", опера Доніцетті.

Москва (825) 18·30. Музичний вечір.

Харків (1680) 16·30. Концерт.

Прага (343,2). 21·00. Камерні твори Двожака.

Варшава (1395,1). 17·55. Камерний концерт. 20·30. Симфонічний концерт. 23·00. Музика до танців.

Познань (339,8) 20·30. Концерт на віолі.

Кошиці (265,5). 21·00. Камерний концерт з Праги.

Пятниця 24-го.

Льондон (358). 19·45. Фортепянові твори Скрябіна. 21·35. „Сільське кохання" комічна опера з XVIII віку.

Париж (1744). 21·35. „Арлезіянка" Бізе.

Берлін (475,4). 20·00. „Електра" Штравса.

Лянгенберг (462,2). 20·00. Вечір пісень.

Відень (519,9). 20·00. „Травіята".

Будапешт (545). 21·45. Смичковий концерт і циганська музика.

Міляно (504,2). 20·30. Симфонічний концерт.

Рим (443,8) 21·00. „Рожеве місто", оперетка Ранцата.

Ленінград (1000). 19·30. Музичний вечір.

Москва (1442,3). 19·00 Опера або оперетка.

Київ (775). 19·00. Літературно-музичний вечір, присвячений українській літературі.

Харків (1680). 18·30. Концерт.

Варшава (1395,1). 17·55. Концерт мандолінистів. 20·30. Симфонічний концерт. 20·30. Концерт легкої музики.

Кошиці (265,5). 20·15 Орхестровий концерт.

Прага (343,2) 16·25 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Український Театр під дир. Івана Когутяка.

Олесько:
Четвер 6.VI. — Маруся Богуславка.
Пятниця 7.VI. — Король життя.
Субота 8.VII. — Вихрест.
Неділя 9. VI. — Кума Марта.
Понеділок 10.VI. — Пташник з Тиролю 4—5

Заява. Підписані як члени Виділу „Учительської Громади" в Тернополі заявляють, що стаття поміщена в ч. 11. часопису „Громадянин" з дня 15. X. 1928 відносно особи проф. С. Кордуби а підписана Виділом Філії У. Г. не була спричинена підписаним Виділом тому, що цей Виділ не брав жадної участи в укладі цеї нотатки і її поміщенню а її поміщення наступило без відома і згоди Виділу. Супроти того цю нотатку треба вважати фальшивою. Рівночасно зобовязуємося покрити кошти процесу в сумі 200 зол. — Члени Виділу „Учительської Громади" в Тернополі. — Іван Бодnар, В. Безкоровайний, П. Гайда, Д-р М. Соневицький, П. Мороз. — Повищу „заяву" зложив підписаний Виділ „У. Г." перед Трибуналом Прасовим О. Суду в Тернополі дня 30. IV. 1929 р. — **Ст. Кордуба.** 2156 1—1

Інститут ім. св. Йосафата (Мала Семінарія) у Львові, вул. Сикстуська 39 А. прийме на шк. рік 1929/30 кількох учеників-ґімназистів (I—IV кл.) за місячною оплатою 72 зол. Убогі але тільки дуже добрі ученики можуть мати приміщення за зниженою оплатою. — **Ректорат Інституту.** 2159 1—1

Дирекція дівочої ґімназії „Рідної Школи" з правом прилюдности в Станиславові (вул. Липова ч. 80). Вступні іспити до І. кл. відбудуться дня 27. і 28. червня; до клас від II—VII дня 21—27 червня, вписи дня 28. червня. 2160 1—3

Звичайні Загальні Збори Кооперативи „Український Театр" у Львові відбудуться в понеділок, дня 17. червня 1929 р. о год. 6-тій вечером у салі засідань Т-ва „Просвіта" Ринок ч. 10 — **Надзірна Рада.** 2161 1—1

Подяка. Управа відділу Т-ва „Український Центральний Комітет" у Львові висловлює свою подяку всім, що брали участь у панахиді по бл. п. Голові Директорії і Головнім Отамані Військ У. Н. Р. Симоні Петлюрі та всіх поляглих у боротьбі за волю України, а зокрема тим, що не жалували свого труду для надання врочистого й величного характеру відправі, а саме: Всч. о. Иосифові Трісці, радникові Купчинському і його хорові, а далі дириґентові п. Лукашукові, всім хористам та д-ру Р. Дашкевичові і виделеґованій ним почесній четі луговиків. За Управу: Кузьминський Ол., голова; Я. Малинівський, секретар.

Присилайте передплату!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ЯМНА біля Яремча стація в цісі в лісистій околиці над Прутом — заслонена від півночи високими горами — пансіон п. Струмінської — сонячні кімнати — добірний харч — теніс — прогульки в гори — автобуси на місці — опіка над дітьми. Ціни уміркован в першім сезоні. — Зголошення слать до 15. червня: Львів, вул. Мурарська ч. 48 а, а по 15-тім червня до Ямни, почта Яремче. 2145 2—3

ГОДИННИКИ „Zenith", „Longines", також біжутерію власного виробу поручає: Домбровський-Розважевський, Львів, (Готель Жорж) — Догідні умови. 1336 50—

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, на Марійська ч. 5. Купую брилянти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 3 162-

СТАРША особа, працьовита, що уміє самостійно варити, вести ціле хатнє господарство, евентуально до священика за господиню, пошукує посади. — Бруховичі, Вілля Литвинка, Марія Петру...

КОСІВ, за Коломиєю, пенсіонат п. Лукашевської поручає покої сонячні з первоpядним удержанням, ціни умірковані. 1877 11-

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10